Ar pascha wisuschehkliga angsta Keisara wehleschanu.

Maksa ar peesuhtischanu par pastt:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bez Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
bez Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
bez Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Maksa bez peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bez Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
bez Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
bez Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis teek isdots sestdeenâm no vlksl. 8 sahkot.

Maksa par sludinaschanu:
par weenas slejas smalku rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernst Plates grahmatu- un bilschu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Peters basnizas.

37. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

№ 43. Sestdeen, 24. oktobrî. 1892.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastellet un sludinajumus nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera basnizas.** Bez tam Mahjas Weesi war wehl pastellet bez baudsi peenemschanas weetâm Peterburgas un Jelgawas Ahrrigâ, wehl zitâs pilsehtâs, kâ: **Zehsis:** B. Peterson un Grahwel kgu pahrdotawâs; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrdotawâ; **Rujenê:** J. Alksne kga grahm. pahrdotawâ; **Laudonâ:** pee grahm. sehjeja Karl Gruhsin kga; **Jaunjelgawâ:** A. Schwabe kga grahm. pahrdotawâ; **Jelgawâ:** Besthorn kga grahm. pahrdotawâ, Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Bauskâ:** Beckmann kga grahm. pahrdotawâ; **Kuldigâ:** Besthorn kga grahm. pahrdotawâ; **Talsôs:** H. Low kga grahm. pahrdotawâ un bibliotekâ. Tad wehl „Mahjas Weesi" war apstellet pee saweem zeen. draudses mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihwereem, kurus mihli lubdsu, tahdas apstellechanas laipni peenemt.

Melns sirgs,

baltu laukuminu peerê, wideja auguma un jaums, eejûgts nekahdotôs dselsskaru wahgôs (kahpflim weena puse nolubsuse), no diweem nepasihstameem zilwekem **atstats pee Kastranes pagasta wezakâ 21. sept. sch g.,** un turpat sanemams, wajadsigâs leezibas usrahdot, lihds 1. dezembrim sch. g. Zitadi sirgu pahrdos wairakfolischanâ.

2 **Kastranes pagasta walde.**

Wirtembergas kehnineene Olga †.

Isgahjuscho swehtdeen, 18. (30.) oktobri, pehz ilgakas wahrgschanas, no schihs pasaules schkihrusês Wirtembergas kehnineene Olga Nikolajewna, sekodama sawam laulatam draugam, kehninam Karlim, kas mira 6. oktobri 1891. g.

Leelknase Olga Nikolajewna dsimuse 30. aug. 1822. g., saderinajusês 1. julijâ 1846. g. ar Wirtembergas kronprinzi, wehlako Wirtembergas kehninu Karli un saweenoja sewi wisas sawu augsto preekschgahjeju slawenàs ihpaschibas, zaur ko wina bija waldneeze wahrda pilnâ nosihmê. Tadêl wina ari sawâ walsti bija ihsta semes-mahte, schehlsirdiga gahdneeze par saweem apakschneekeem, kà to jo gaischi peerahda 1871. g. dibinatais „Olgas ordenis" un „Olgas slimniza" Stutgartê. Dahrgàs nelaikes peemina Wirtembergas tautâ jo projam usglabasees, kaut gan winai nebija nolemts, kahdu pehznahzeju uf Wirtembergas trona atstàt.

Tizibas atjaunoschanas swehtki.

Scho pirmdeen, 19. oktobrî, pagahja 375 gadi, kamêr Martinsch Luters pee Wittenbergas pils basnizas durwim peesita sawus 95 teikumus un lihds ar to eesahka sawu leelo tizibas atjaunoschanas darbu. Tas notika, kad pahwests Leo X., lai sadabutu naudu Petera basnizas buhwei Româ, pahrdewa grehku peedoschanas sihmites par naudu, tiklab miruscheem, kà ari dsihweem. Wittenbergas tuwumâ, kà sinams, tolaik jo dedsigi schahdas grehku peedoschanas sihmites laudim pahrdewa dominikaneeschu muhks Tezels, zaur to nekaunigi apkrahpdams nabaga nemahzitus lautinus, kuri pateesi zereja par naudu pirkt grehku peedoschanu. Waj gan kahds brihnums, ka daschs labs tagad it droschi sahka padarit wisadus noseegumus, droschi uf to palaudamees, ka wajaga tik atdarit maku, samaksat par grehku peedoschanas sihmiti un tuhlit wisi grehki kà ar roku atnemti!

Luters, newaredams pazeest schahdu besdeewigu rihkoschanos, sahka apkarot grehku peedoschanas sihmischu pahrdoschanu. Lutera dedsigee wahrdi atrada sibena ahtrumâ atbalsu wisâ semê un tà sahkàs leelais, gruhtais tizibas atjaunoschanas zihninsch.

Lihds ar 19. okt. 1517. eesahkàs jauns kristigas tizibas laikmets, zaur ko zilwezei zehlàs neissakami leela swehtiba tiklab attihstibas, kà ari deewbihjibas sinâ, jo katolu basnizas mahzibas tanî laikâ bija pawisam noklihduschas uf nezeleem, kà to jo gaischi peerahda tas ween, ka ar grehku peedoschanu sahk tirgotees.

Par godu schai eewehrojamai deenai Wittenbergas wezâ pilsbasniza, pee kuras Luters sawus teikumus peesita, schogad tapuse no jauna pahrbuhweta un scho pirmdeen swinigi eeswehtita un domajams, schinî deenâ, tapat kà toreis, kad Luters ussahka sawu gruhto tizibas karu, buhs atskanejuse wina mihlakà dseesma: „Deews Kungs ir muhsu stipra pils!"

Luhgums

tautas gara mantu krahjejeem, man peesuhtiî materialus par weleem, weku laiku, garu-laiku, semliku mehnesi. Derigi manam noluhkam tikai tahdi materioli, weenalga waj dsejâ jeb prosâ, kuri usrakstiti, tà sazi', taisni is tautas mutes bez jeb kahdeem pahrgrosijumeem un pahrlabojumeem. Muhsu Sinibu Komisiju arkiwôs wajaga buht labam daudsumam tautas dainu u. z., kurâs runa par weleem. Es buhtu pateizigs, ja man no tahm peesuhtitu norakstus. Schee materiali man wisai wajadsigi. Talab daudz paldees jau eepreeksch wiseem teem zeen. tauteeschem un tauteetem, kuri man gribetu sneegt palidsigu roku preeksch pehz eespehjas jo pilnigu sinu sawahkschanas par mineto preekschmetu.

Wehstules un manuskriptus luhdsu adreset: Г. Виссендорфу — С. Петербургъ.

Henri Wissendorfs.

Sw. Peterburgâ, 12. okt. 1892. g.

Waldemara kapa-akmins.

Ka Waldemara tehws sawu muhschu gruhti, jo gruhti puhlejees, lai pazeltu muhsu juhrneezibu, tas laikrakstiôs daschkàrt pahrrunats, tadêl uf to wairs sche negribu ihpaschi aisrahdit, jo to daris wina dsihwes aprakstitaji daudz plaschakâ mehrâ. Ari wiseem saprotams, ka uf wina kapu pateesi peenahkas zelt peeminas sihmi, par kuru sche gribu pahrrunat kahdus wahrdus. Wispirms lai buhtu atkauts waizat: kahdam gan wajadsetu buht muhsu zeen. juhrneezibas tehwa kapa peemineklim? Man leekas, ka tam wajadsetu buht ihsti tahdam, kas atgahdinatu mums un muhsu pehznahzejeem Waldemaru ar wiseem wina darbeem. Waldemara peemineklim jair lehtam, jo Latweeschu nabaga tautina nespêj dahrgu peeminu uszelt.

Tapat wina peemineklim wajaga buht weenkahrscham un toteesu jo pastahwigam, — fazisim no Baltijas juhrmalu pehrlem — muhsu zeetakajeem granita akmineem. Beidsot wina peemineklim jair originalam. Tahds peemineklis buhtu pehz manàm domam — **bahka,** kas juhrneekeem zelu rahda. Naw wajadsigs aisrahdit, ka Waldemara tehws bija ihsti kugineeku zeka rahditajs, kas katram baltâs un nebaltâs deenâs ar padomeem bija pee rokas un skubinot skubinaja: „Latwji, brauzat juhrinâ, seltu krahjat puhrinâ!" Bahku waretu iskalt ap 10 lihds 12 pehdam garu (augstu) no weena pascha lauku akmena ar kupeli un logu rahmeem, kà bahkai mehds buht. Kupeli waretu apsist ar wara plahti, jo parasts krahsot bahku jumtus sarkanus. Pret logeem waretu bahkai aptàrt aptaisit bronsa trelinus, lai ihsti pehz bahkas isskatitos. Paschâ galâ deretu uslikt masu apaku bumbinu, wirs ta krustinu, waj zitu kahdu nosihmi, kà peem. sibena nowehrseju, jo tahds mehds buht uf torneem; ari tas nebuhtu bez ihpaschas nosihmes; jo zik draudoschu breesmu netapa muhsu juhrneekeem nowehrstas zaur Waldemara puhlineem, mums pascheem no tam neka nesinot?! Bahkas ir daudz un daschadàs formâs, weena par otru zitadaka, lai kugineeki winas waretu labaki weenu no otras isschkirt. Ja nu israhditos, ka bahka der par peeminas sihmi uf Waldemara kapa, tad atkal jawaizà, kahdu bahku lai peenemtu, waj kahdu no pastahwoschàm, jeb kahdu ihpaschi preeksch tam sadomatu waj sihmetu? Man schkeet, ka waretu it labi peenemt Rigas (Dinamindes) bahkas mudeli ar koti maseem pamata pahrgrosijumeem. Schi bahka zitadi itin labi isskatas un to dabiskâ leelumâ jau katrs waretu apluhkot. Kad 1888. g. Waldemars swineja sawus 35 gadu darba swehtkus juhrneezibas laukâ, tad kahds wina godataju pulzinsch pasneedsa tam koschu albumu, kurâ bija ussihmeta Ronu (Runo) falas bahka, par ko nelaikis koti preezajàs. — Bahkas stahwâ, katrâ pusê, waretu eekalt Waldemara dsimschanas, mirschanas deenas un zitas wajadsigas sinas par neaismirstamo nelaiki.

Schahdu bahkas projektu ar Dinamindes bahkas sihmejumu nodewu Waldemara peeminas komitejai, kura gan atrada projektu par eewehrojamu. Bet tà ka nejutos pahrrunatâ leetâ deesgan pratejs un eewehrojot, ka schi leeta — wispahriga tautas leeta un weenigi no tautas grascheem un darba spehkeem tiks isdarita, atradu par derigu, to zelt lasitaju preekschâ, laipni luhgdams, ka dischenà nelaika peeminas zeenitaji atklahti laikrakstiôs, waj ari Waldemara peeminas komitejai par to sawas domas isteiktu, apzerot: jo wairak tahdu leetu pahrrunà, jo labaki. Warbût, ka atgadisees wehl kahds zits derigaks preekschlikums, — kautschu man schkeet, ka gruhti nahksees sadomat Waldemara tehwam nosihmigaku peeminekli, kà bahku. J. Leepinsch.

No eekschsemes.

a) **Waldibas leetas.**

Widsemes gubernators „W. G. A." issludina eekschleetu ministra pawehli, pehz kuras aisleegts no Donas apgabala un Harkowas gubernas lopus west uf Rigu.

Par schoseju un uhdenszeku wirsinspekziju. Kà runats top, zelu mimisterija nolehmuse eerihkot schoseju un uhdenszelu sewischku wirsinspekziju, kahda pee dselszeleem jau atrodama. Wirsinspekzijas preekschgalâ stahwês kahds wirsinspektors. Dehl schahs inspekzijas nolikumu isstrahdaschanas sem slepenpadomneeka Salowa preekschneezibas schajâs deenâs nodibinata sewischka komisija. (Graschd.)

Par laukfaimneezibas raschojumu pahrdoschanas atweeglinaschanas lidsekleem. Zelu ministerijas pahrwaldneeks A. K. Kriwoscheïns kehrees pee weselas rindas lidsektu muhsu laukfaim-

Daschadi raksti.

Kristaps Kolumbs.

(Beigums.)

Ari matroschi beigâs sahka arween wairak pahrleezinatees, ka schoreis nebûs sawâs zeribâs wihluschees, kadêl wisu gihmji atspihdeja besgaligâ preekâ, tiklab uf galwenà kuga Santa Maria, kà ari uf masakajeem kugeem, Pinta un Nina, kas pirmejo pawadija. Te uf uhdens parahdijàs kahds speekis, kas bija ar dselsi apstrahdats, te peldeja garam kahds dehlits un tad kahds roschu sarinsch — — tam wisam wajadseja peldet no semes, kadêl sausseme wairs newareja buht tahlu. Bet te usnahza nakts un apklahja wisu apkahrtni krehslibâ.

Kas gan schonakt wareja gulet? Admirals bija apsolijis, ka tas, kas pirmais eeraudsischot semi, dabuschot leelu pateizibas algu. Tagad wisi wehrigàm azim nakts tumschumâ raudsijàs uf wakareem un ari pats Kolumbs nostahjàs sawâ weetâ, zeredams zaur kahdu sihmi jeb gaischumu semi manit. Waj ta nu bija pateesiba, jeb wilschanàs? Kolumbam schkita, ka saredsot tahlu gaischumu, kas nemeerigi schurp un turp schuhpojàs.

Pusnakts bija pahri, 12. oktobra rihts sahka aust. Pirmà stunda pagahja leelâ klusumâ baigâ zeribas pilnâ gaidischanâ, tapat ari otrà.

Te ap plkst. 2 rihtâ atskaneja no Pintas sparigs leelgabala schahweens, pahrspehdams wilnu krahkschanu.

„Seme!" atskaneja preezigi no wiseem trim kugeem. Matrosis Rodrigo de Triana bija skaidri un neschaubojoschi kà pirmais eeraudsijis semes strihpu daschas juhdses tahlumâ.

Saulitei rihtâ uslezot, gruhti peemekleteem kugneekeem parahdijàs jauka seme, bagata un augliga, apauguse kupleem sateem kokeem un wiswisadeem augleem — ta bija Guanahani sala, pirmais lozeklis no jaunàs pasaules!

Jauna, krahschna pasaule bija atwehrusês leelajam atradejam un wina beedreem. Bet, kà sinams, Kolumbs domajàs atradis tik kahdu wezu, jau sen pasihstamu pasauli — jo winsch, tapat kà ziti ta laika zilweki domaja, ka pasaulê wairs neatrodotees jaunu, nepasihstamu leelu semju.

Winsch, kà jau minets, uf wakareem braukdams, gribeja pa zitu zelu usmeklet Indiju — wezwezo Indiju Asijâ, no kuras runaja, ka tur atrodotees besgaligi daudz selta un sudraba un neismehrojamâ wairumâ wisadi dahrgi akmeni un wirzes.

Un tomêr gandrisi jadomà, ka daudzeem zilwekeem buhs kahda tumscha jausma bijuse, ka aiz Atlantijas juhras atrodas plaschi semes gabali, jo Amerika pateesibâ bija jau kahdus 500 gadus pirms Kolumba tapuse atrasta.

Jau 1000. gadâ — tà tad diwi gadusimtenus pehz tam, kad Grenlande no Normaneem jau bija atrasta — juhrbrauzejs Leifs Eriksons, pa plascho juhru braukdams un sweschas semes mekledams, lai tur waretu nomestees, lihds ar trihsdesmit peezeem beedreem aissneedsa Amerikas sausseemi — kur wina beedrs Tirkers atrada slawenu mescha wihnu. Leifs scho augligo semi nosauza par Winlandi, t. i. wihna seme un tepat ari apmetàs. Diwus gadus wehlak winsch atgreesàs atpakal uf Islandi un aisweda uf Winlandi sawu brahli Torwaldu Eriksonu. No scha laika sahkot tapa ustureta arween dsihwaka satiksme starp Islandi, Grenlandi un Winlandi. Jaunajâ kolonijâ, kura isplatijàs lihds tagadejai Rode-Islandei, nahkoschôs gadu desmitôs notika swarigi un behdigi atgadijumi, prot sawstarpeji sparigi zihnini.

Wehstis par jaunatrasto semi un notikumeem Winlandê bija jau Eiropâ tà isplatijuschàs, ka Adams no Bremenes jau 1073. g. sawâ wehsturisfâ grahmatâ par Winlandi stahsta. Un ka pat Româ sinaja par jaunatrasto Winlandi, to peerahda tas, ka pahwests Paschalis II. 1112. g. Wikingeeti Eriku Upsi eezehla par Winlandes, Grenlandes un Islandes, biskapu. Romeeschi, kà rahdas, simts gadus wehlak neislaida Winlandi is azim, jo 1266. g. wairaki garidsneeki pa Basina zelu mehginaja braukt uf augschu. Pehz tam gan wairs kronikàs neatrod nekahdas sinas par Winlandi. Jaunàs kolonijas eedsihwotaji bija zaur sawstarpejeem zihnineem, skubinati no eenaida un greissirdibas, asinainds kautinds weens otru isnihzinajuscheeš. Mas pa masam Winlandi sahka atstàt, satiksme ar Islandi un Grenlandi tapa arween wahjaka un no 1347. g. sahkot ta gluschi isnihka. Pehdejee Normanu kolonisti waj nu pahrgahja Indianu tautibâ jeb tapa no scheem isnihzinati.

Tà tad Amerikas seemeli, kà redsams, wehlakam widus laikmetam newareja buht sweschi. Bet ta laika Eiropa bija par lepnu un augstprahtigu, lai peegreestu jel kahdu wehribu meschonigai semei, kurâ bija apmetuschàs kahdas nabadsigas Normanu dsimtas. Tai laikâ neweens nekahroja, atrast jaunas semes, sewischki wehl tahdas, kas neatmeta nekahdu bagatibu, sudrabu jeb seltu. Pehz schahdàm semem netihkoja pat ta laika slawenakee juhrbrauzeji, semju atraschanas kahrigee Italeeschi un Portugaleeschi. Un droschi tizams, ka ari Kolumbs nebuhtu ar noluhku isbrauzis, lai usmekletu schahdu semi, kurai, kà likàs, nebija nekahda sewischka swara.

Bet kas winu dsina plaschajâ pasaulê, ta bija maldischanàs un weenigi schai maldibai zilweze war pateiktees par milsigajeem panahkumeem, un jauna, dischaka un skaistaka laikmeta sahkumu.

Mehs redsam Kolumbu maldamees, jo winsch, uf tahleem reetumeem braukdams, zereja atrast newis jaunus semes gabalus, bet domajàs atrast semes, kas ar Asiju stahw sakarâ. Mehs winu redsam jo projam maldamees, pehz tam, kad bija semi usgahjis, no salas uf salu brauzis, un pat wehl tad, kad jau bija sasneedsis Deenwidus-Amerikas sanssemi. Tschetrreis winsch brauz no Spanijas uf jauno semi, katru reis peedsihwodams jaunas maldibas, sakrahdams arween suhrakus, arween behdigakus peedsihwojumus un pehdigi it kà akls taustas pa semi, kuru wehl arween domà esam bagato Asiju, bet naw ne jausmas, ka wina preekschâ atrodas milsigi leela un bagata pawisam jauna pasaule.

Schi maldischanàs isskaidrojas zaur to, ko Kolumbs bija gan koti sparigs, droschsirdigs wihrs, bet newis domatajs! Ir peerahdits, ka winsch nebija wis pats, kas sawâ galwâ isdomajis, atrast jauno zelu uf Asijas Indiju, brauzot arween uf wakareem, bet gan Italeeschu ahrsts Toskanellis. Schis wihrs bija gadeem ar scho leetu nodarbojees un gudrojis un ari planu sastahdijis, kà scho jauno zelu atrast. Tà tad Kolumbs bija tikai akls otra domu ispildditajs, kas wehrdsiski ispildija Toskanella planus, pats nemaz par scho swarigo leetu tahlak nedomadams. Winsch jo projam tapat domaja, kad pirmo reis ar sawu „Santa Maria" isbrauza is Palosas ostas plaschajâ juhrâ.

Pateeso Indiju bija usgahjuschi Portugaleeschi, Afrikai apkàrt apbraukdami, pirms wehl Kolumbs mira. Pasaule jau atjehdsa, ka no Kolumba useetà seme ir jauna pasaule, bet pats atradejs slehdsa sawas azis 21. majâ 1506. g. uf wiseem laikeem,

neezibas intreschu labâ. Kà „Pet. Wed.“ dsirdejuschi, diwi no tahdeem schajâs deenâs zaur zirkulara preekschrakstu dselsszelu pahrwaldem jau nahkuschi klajâ — weens sihmejas uf apjumtu telpu eerihkoschanu pee tahdàm dselsszelu stazijam, kur labiba top peewesta, otrs — uf drihsu tahdu laukſaimneezibas raschojumu nosuhtischanu, kuri lehti samaitajas. Nahkoschâs deenâs tapschot islaisti wehl wairak teem lihdsigi preekschrakstu.

Sinas par pilsehtu un semstu leetam. Eekschleetu ministerijâ top pahrspreests jautajums, uslikt pilsehtu un semstu eestahdem par peenahkumu, neluhkojotees uf eesuhtameem gada pahrskateem, saimneezibas departamentam eesuhtit laiku no laika sinas par pilsehtu un semstu darischanu stahwokli. Tam lihdsâs nodomats uslikt pilsehtam un semstem par winu darbibu un panahkumeem pagahjuschâ gadâ, un proti pehz weenlidsigas ministerijas preekschâ rakstitas formas. Dibinajotees uf tahdas eesuhtamo sinojumu sistemas eekschleetu ministerijai buhs katrâ brihdî eespehjams pahrleezinatees par pilsehtas waj semstes ekonomisko stahwokli. (Now. Wr.)

Tirdsneezibas firmas. Kà runats top, tad finantschu ministerija isdos obligatoriskus preekschrakstus, ka tirdsneezibas weikali wedami sem winu pateesigo un atbildigo ihpaschneeku firmas. Kad pehznahzejeem kautkahdu eemeslu dehl, peemehram kahdas wezas firmas slawas dehl u. t. t., top atlauts weikalu turpinat sem tahda nosaukuma, kahda persona wairs naw atrodama, jeb nepeeder pee weikala, tad pateesigà ihpaschneeka familijas wahrdam wajag ari atrastees uf weikala usrakstteem, uf blanketem, rehkineem un wiseem ziteem tirdsneezibas dokumenteem. (Pet. Wed.)

Jautajumà par strahdneeku apdroschinaschanu. Sewischkà komisija, kurai nahzàs apstrahdat jautajumu par strahdneeku waj winu dsimtas lozekku apdroschinaschanu pee nelaimes waj nahwes gadijumeem, kas wineem waretu usbrukt, ispildot sawus peenahkumus, peenehmuse prinzipâ sekoschi minetus nosazijumus: 1) Pret skahdi zeesdamo atbildigs war buht tikai usnehmajees, kà ta persona, kurai leelakais labums no tam war atlekt. 2) Pee buhwes darbeem podretschiki usluhkojami par atbildigeem, kad pee strahdneekeem noteek eewainojumi waj nahwes gadijumi, jo wini ir darba pirmee waditaji un wineem nahkàs ari ruhpetees par droschibas lidsekleem. 3) Suhdsibas par schahdeem gadijumeem eesneedsamas notikuma weetâ un ne wis tur, kur apsuhdsamais peemahjo. 4) Kad pee nelaimes gadijuma waina kriht uf pahrwaldneeku waj eeredni, kureem usdots darbu wadit, usnehmumees ihpaschneekam teesiba no schahda eeredna prasit, ka schis atmaksà no wina ismaksato atlidsinajumu. (Now. Wr.)

b) Original-sinojumi.

No Pinkeneekeem. 5. oktobrî kahds sehns, gowis ganidams Gates plawâs, neusmanigi ar uguni rihkodamees, kahdam Salas pagasta saimneekam nodedsinaja seena kaudsi, 100 rbl. wehrtibâ. Zitî gani atkal muhsu saimneeku seena kaudsem kahpuschi galâ un saminuschi, zaur ko saudejumi leeli. Lopus pareisi negana, paschi tik ar tabazinu, pihpischeem, katkischeem un spitschkam darbojas, kurus mahjâ leelajeem notscheep! Zipotajs.

No Kalnzeema. Swehtdeen, 11. oktobrî Klihwes basnizâ, muhsu jaunais zeen. mahzitajs Lamberg kgs, eeswehtija mahzibas behrnus, 27 meitas un 20 puischus. Basniza bij gresni ispuschkota, wairak simtu swetschu dega krona lukturôs un wisapkàrt. Gangî bij zelti saki goda wahrti, kur uf transparenta stahweja usrakstiti schee wahrdi: „Kas mani apleezinàs preeksch zilwekeem, to ir es gribu apleezinat preeksch mana Tehwa.“ Mat. 10, 32. Schos wahrdus zeen. mahzitajs trihskahrtigi behrneem isskaidroja. Ari skolas nams bij ispuschkots. Tiklab basnizu, kà ari skolas namu — wisu behrni bij ar sawàm rokam pastrahdajuschi. Martiņš Amols.

No Belineem, Ahdaschu draudsê. Belinu muischa atrodas kahdas 17 werstes no Rigas, Peterburgas schosejas tuwumâ. Zaur Belinu muischu tschalo masà Juglas upite, kura istek no leelà Baltesara un eetek Juglas upê. Weetejee eedsihwotaji Belinu muischu sauz par „Bukultu muischu“, ihstais nosaukums dascheem pat gluschi sweschs. Belinu muischa ir senàs Ahdaschu pils zentrs, muischas ihpaschneeks ir von Gruenewladt kungs. Seme ir deesgan wahja: panihkuschee preeschu meschi, purwji un plikà smilts dod behdigu eespaidu. Rigas-Pleskawas dselsszela linijas malâ atrodas kahda eewehrojama wehsturiga weeta, tà dehwetais „Bukultu kapu kalninsch“. Kà is wezeem rakstteem redsams, tad min. „kapu kalnina“ weetâ agrakôs laikôs atradusès Ahdaschu kapsehta un tur, kur tagad „Damba krogs“ stahw, Westerotes filiale (Ahdaschu) basniza. 1630. g. tiklab basniza, kà ari Ahdaschu pils tikuschi gauschi ispostiti un nezik wehlak — kara laikâ — nodedsinati. Rigas-Pleskawas dselsszelu buhwejot un no min. „kapu kalnina“ semes rokot preeksch dselsszela linijas usmetuma, tur tika atrasti zilweku gilteni un wezas monetas. Tolaik ari scho rindinu eesuhtitajam isdewàs 3 monetas eemantot ar gàda skaitteem: 1566, 1735, uf treschàs gada skaitli wairs newar saredset. Uf pascha „kapu kalnina“ wirsotnes ir redsami krustu-akmenu un kaulu atleekas. Waj senatnes pehtneekeem nederetu tiklab min. „kapu kalninu“ kà ari scho apkahrtni pamatigaki ispehtit? — Wehl japeemin, ka neweena pee Ahdaschu draudses peederoschà muischa naw tik bagatigi krogeem apweltita (ja esmu pareisi saskaitijis, t. i. neweena neislaidis, tad isnàk 8—9), kà Belinu muischa. Tikdaudz schoreis no tejeenes. T.

No Grafschu muischas. „Pee kauschanàs stahw Deews, pee lauschanàs welns,“ saka paruna, kuras pateesibu wiswairak atdsist schejeeneeschi, pahrrunadami jo dsihwi kahdu nelaimes gadijumu, kura zehlonis bij pahrdroschiba ar saweenotu nebehdibu. Leeta ir schahda: Sestdeen, 10. oktobrî, schejeenes rijâs labibu kulot, graudneeka P. dehls K. eegruhda kahju kulmaschinas spolê, tà kà to tika samalta lihdz pus stilbam. Nelaime nenotika ar labibas eelaischanu maschinâ, nelaimes upuris K. nebij eekschâ laidejs, bet winsch uskahpa uf maschinas, lai „isplositos“ ar eekschâ laideju jaunawu, kur tad, aismirstotees, kur atrodas, nelaimigi eekrita spolê. Buhtu warbùt pawisam samalees, ja maschine neapstahtos pate no sewis. Nelaimigo tuhlin aisweda uf Zeswaines slimnizu, kur ahrsts kahju pus stilbâ nonehma. Tà zaur besbehdibu kropls palikuschais janneklis taisas wehl buht dsihwotajs. Nelaimigà tehws gribot zelt suhdsibu pret darba waditaju pee kulschanas. K. ir weenigs dehls saweem wezakeem, kuri pehdejee pawisam ismisuschi, tahdejadi pasaudejuschi sawu maises pelnitaju. Srs.

No Kraukleneeschem. Scha gada augliba wispahrigi wahja. Weenigàs zeribas, kas zik nezik atlidsinatu semkopju suhros puhlinus, rahdas, paschlaik isbeidsas ar 10. un 11. oktobrî usnahkuscho sneegu, kas apklahja schejeenes saimneekeem wehl uf semes pa leelakai dakai atrodoschos linus; ja ari sneegs pehz laika nokùst, waj nu schee lini buhs tahda labuma, kà kad tee buhtu sanemti preekschlaikâ?! — Neraugotees uf to, ka mehs, samehrâ ar ziteem kaiminu pagasteem, lasam wairak laikrakstus, weizinam kora dseedaschanu un ka mums ir diwas skolas, pastahwoschas gadu desmiteem — puhschkoschana un schahdu tahdu „labdaru“ darbiba jeb darboschanàs wehl naw pee mums galigi beigusès. Tahdu kaktu ahrstu, kas sewim dseramu naudu nopelna ar mukku un lehttizigo peewilschanu, sche atrodas wairaki. Kahdi panahkumi daschreis war buht kaktu ahrstu darbibai, no tam lai leezina tahlakais notikums. Schejeenes tirgotajam G. 1. oktobrî saslimst firgs, 100 rbl. wehrtibâ. Eeskatijis slimibu par „leesu“ waj „wihwelem“ un labaka ahrsta preeksch tam nesinadams waj newehledamees, G. aisbrauz uf kahdu no sinameem labdareem. Schis atrod firgu ar leesas slimibu un ar ihpaschneeka atkauju stahjas pee ahrsteschanas. Labdaris nolaisch firgam kaklâ „ahderi“ un nepilnu pehdu no mugurkaula, tukschumôs, eedur ihpaschi preeksch tahdàm kaitem pagatawotu puspehdas garu ihlenu. Tad leek firgu pawadat, pee kam ihlens stahw sahnôs kà eedurts. Wehl ar to nepeeteek: nabagu firdsinu eejùdz ratôs un tapat ar ihlenu sahnôs, aisbrauz uf tirgotaja G. mahju, 5 werstes tahlu. Tà mozits firgs pehz pahris deenam nosprahga, un ismeklejot israhdijàs, ka kungis bij pahrdurts un pee braukschanas ar eedurtu ihlenu saplosits. Schi leeta laikam nahks teesas isschkirschanâ. Srs.

No Nitaures. 10. oktobrî eeswehtija Nitaures jauno teesas namu. Eeswehtischanu isdarija pirms pareistizigàs draudses mahzitajs, zeen. Reinhausena kungs un tad luteranu draudses mahzitajs, zeen. Schilina kgs. Eeswehtischanas akts wilkàs ap 2 stundas, no plkst. 2—3 pehz pusdeenas. Zeremoniju puschkoja 2 dseed. kori: pareistizigàs draudses basnizas koris (jaukts), ministerijas skolas preekschneeka Bremschmita kga wadibâ, un weet. labdar. beedr. wihru koris, draudses skolotaja Salzmana kga wadibâ. Abi kori dseedaja apmeerinoschi labi. Pehz eeswehtischanas zeremonijas runaja wehl runas wihrs un weetejais pagasta skolotajs Supe's kgs. Winsch nopreezajàs par jauno mahju, par to, ka Nitaureeschi tikuschi nu tatschu reis laukâ no jau pat no klausibas laikeem pastahwoschàs wezàs buhdinas, jeb — kà apkahrtejee saka — „stallischeem“. Winsch nopreezajàs par mahjas stahwu un aisrahdija tad uf winas swaru kopdsihwê. „Teesai, taisnibai jawalda schai mahjâ! Uf to lai mums atgahdina zaur mahjas rihta un wakara puses logeem redsamàs luteranu un pareistigo basnizas, lihdz ar saweem uf augschu steeposchamees torneem; uf to lai atgahdina zelam otrâ pusê atrodoschais skolas nams, kur baudijàm pirmàs, dahrgàs dsihwes mahzibas, mohzibas, kuras sche, aiz teesas galda sehdot, jaatjauno un firdis jaeeaudsê; uf to lai ari atgahdina netahtà, zaur nama logeem redsamà kapsehta ar baltajeem krusteem. Lai ta atgahdina alasch mums, ka ari mums buhs reis teesas preekschâ jastàw, jastàw wiswarenà teesas preekschâ, ka ari mehs tapsim teesati un dabusim taisnibu!“ Ar scheem wahrdeem beidza zeen. skolotajs sawu labi domatu padomu teesnescheem. Waru wehl peeminet, ka jaunà mahja Nitaureeschem teescham par godu. Wina ir schkeltu akminu zelta un telpas wisas peeteekoschi ehrtas. Taisniba, gan maksà ta labu grasi (ne-eeskaitot Nitaures muischas ihpaschneeka grafa von Stenbok-Fermora dahwato, 10 puhraweetas leelo semes gabalu, 70,000 wina dahwatu keegeku, kà ari tapat no wina eeguhto gandrisi wisu wajadsigo koka materialu, mahja ismaksaschot pagastam wehl ap 5000 rbl.), bet tapèz ari wina pastahwès jo droschi ween uf behrnu behrneem. Beidsu scho sawu pasinojumu ar S. kga wehlejumu teesnescheem. Bet es wehletos ari: kaut scho paschu wehlejumu liktu pee firds ari it wisi teesibneeki. Tikai tad, ja weeni kà otri scho eewehros, warès teesa nest kahrotos augkus — taisnibu. „Meera saulite, satiziba, waldi, waldi par scheem pagasteem!“ A. J.

No Nehkena. Nakti no 18. uf 19. deenu nodega Nehkena Kuhlaskalna saimneekam Lukstina kgam rijas. A.

No Budenbrokas. Schoruden ar semkopibas darbeem newarejam lahga tikt galâ. Kartupelus tik ko dabujam nowàkt, tad sneegs ari tuhlin bija klaht, tà ka dascheem tika ausas nokkehptas pee semes un daudseem lini uf stahda. Kulschana eet gausi, jo pastahwigais leetus to kawè. — Tumschàm naktim eerodotees „nakts waroni“ prot deesgan negehligus darbus pastrahdat. Nakti uf 4. oktobrî schejeenes muischâ G. gimenei isdausits logs, tad pa to sweesti akmini istabâ; ari kahpostus nolaususchi. Tahdus waronus gan deretu saukt pee zeetas atbildibas. Gajzemneeks.

No Podsemeem. 10. oktobrî pulksten 7. wak. muhs istrauzeja leels ugunsgrèks, kas bij iszehlees no muischas rijam. Uguns parahdijàs neilgi pehz tam, kad twaikamaschinâ uguns bij isdsehsta un wisi strahdneeki rijas atstahjuschi. Lai gan lauschu sastrehja leels pulks, tad tomèr isglàbt paspehja tikai twaika katlu, bet kulmaschinu, wisi rudsu salmi, dehku sahgeschanas un skaidu ehweleschanas eetaise, dsirnawas, triju pusgraudneeku nekultas ausas un ahbolinsch no 24 puhraweetam krita neschehligi trakodamam elementam par upuri. Wezais balti seedoschu galwu zeenijams dsimtleelskungs koti aisgràbts no nelaimes atgadijuma ar par waigeem ritoscham asaram noskatijàs uguns leesmu trakoschanâ. Ehka bij par masu sumu apdroschinata, tà ka saudejums sneedsas uf 8000 rbl. — Uguns zehlons nesinams. J. L.

No Austruma zeema, Ufas gubernâ. Plaujas swehtkôs, 4. oktobrî, man, Baltijas zeemeescham, isgadijàs pehz ilgaka laika sawus tauteeschus augschminetâ zeemâ apmeklet, pee kam dabuju ari eepasihtees ar zitàm tureenes sadsihwes buhschanam. Laigan zelsch, kà jau rudenî, bij nelabs, tomèr deesgan schigli biju nojahjis tahs 20 werstes, kas weenu nometni no otras schkir. Eejahju pee tuwakà Latweescha, sawa pasihstama un tur dabuju sinat, ka schodeen tapschot notureta deewkalposchana Baumanôs. Kahdu brihtinu atpuhtees, ari dewos ar sawu pasihstamo uf mineto sapulzes weetu, pee kam mums zelâ wehl pahrs peebeedrojàs. Deewkalposchana bij patlaban eesahkta, kad tur nonahzam. Zeen. pehrminders M. Roses kgs teiza labi peemehroto sprediki schai deenai, atgahdinadams zeen. klausitajeem, kuri bij prahwâ skaitâ sanahkuschi — lai buhtu pateizigi sawam Debess-Tehwam par scha gada swehtibu, neaismirsdami sawus tukschakus brahtus, palidsedami teem no sawa padoma. Pehz deewkalposchanas apmekleju tureenes kapsehtu, kura uf deesgan paaugsta Bijandas upites krasta atrodas ar preeksch schejeenes deesgan labu peezu kahrschu schogu apschogota. Kapsehta ir 1 deset. leela un no J. Weinberg kga, agrakejà semes pahrdeweja, dahwinata. Puse ir istihrita un tanî 12 muhsu tauteeschu atdusas no dsihwes gruhtibam. Luhk, kahds ir muhsu liktens, domaju pee sewis: zilweks, kamèr tik war eet, iseet pasaules malâs sew laimi mekledams, un tomèr beigu beigâs, muhscha galâ tik ko 6 pehdas semes eemanto. Kapi bij deesgan glihti uskopti, ar pukem apstahditi — gods pakal palizejeem! No kapsehtas pahri uf deenwideem war redset Weinberga muischas laukus un aiz teem werstes 25 generala Komerowa datschâ guloschos Uralu kalnus. — Wisa scha gada rascha schejeeneeschem laba un ar to katrs apmeerinats. Sewischki jo teizami prosas un kartupeli isdewuschees, tikai schogad tee lehti, 10—15 kap. pudâ, t. i. treschà daka no pehrnajàs zenas. Sewischku leelu robu un gruhtumu schejeeneeschi sajùt dsirnawu truhkuma dehl, jo tuwumâ to naw, jamehro lihdz 30 werstes, kas pee schejeenes zeleem, sewischki rudenî un pawasari, pat nemaz naw eespehjams. Tà ka schejeeneeschi ir wairak mescha pusê, — apkàrt nekahdu wezu sahdschu naw — tad meschs weenigi tikai pascheem janozèrt, jeb par naudu jaleek nozirst, kalab wehl nekahdi leeli lauki naw eetaisiti. Tagad tuwejâ dselsszela stazijâ sahk malku uspirkt un zerams, ka turpmak radisees zaur to labaki laiki schejeeneeschem. Pazariņš.

c) Baltijas notikumi.

Widsemes wispahrderigà un saimneezigà sabeedriba isgahjuscho swehtdeen wisâ klusumâ swineja sawus simtsgadu pastahweschanas swehtkus.

Walkas aprinka 2. eezirkna komisars preeksch sennneeku leetam, sawu lihdsschinejo dsihwes weetu Annas muischâ, tagad kà „W. G. A.“ sino, pahrzehlis uf Lejaszeemu.

Olaines sawstarpejàs ugunsapdroschinaschanas palidsibas beedribas statuti apstiprinati no eekschleetu ministra kunga.

Par Kursemes sirgu kantonu preekschneekeem apstiprinati Usmas kantonâ Rendes mescha kungs Alberts barons Behrs, Satiku kantonâ Teodors fon Behrs, Zeezeres kantonâ Leel-Zeezeres muischas arendators Emils Widners.

Jelgawas Latw. Beedr. Rakstneezibas Nodalas sapulze 11. oktobrî. Materialus bij eesuhtijuschi: 1) Meerkalnu Frizis (Talsôs): tautas dseesmas, Ugales pag. usrakstitas, II. suhtijums. 2) Kruhminu Janis (Drustu Aulukalna Wez-Aulôs): pasaka par wilkatscheem, VI. suhtijums. 3) Roschu Jekabs (Emburgâ): tautas dseesmas; teizeja Ede Weiland. 4) Jansonu Pawulis (Kr. Dsirzeemâ): VII. suhtijums, a) teika „Prinzis un welns“, b) tautas dseesmas no 422—440, c) tautas mihklas no 80—100. 5) Kleinhofs-Masmuischneeks (Naudischôs): tautas dseesmas, II. suhtijums; teizeja Amalija Kleinhof, 40 g. weza. — Bibliotekai dahwinaja: 1) Sieslacka drukatawa Jelgawâ: a) Pilsehtas tehwi, b) Wilis, c) Deewa walstibas wehsture, d) Rig. Latw. Beedr. Sin. Kom. VII. Rakstu krahjumu, e) Списокъ волост. прав. Курл. губ. 2) D. Schwenkis (Jelgawâ): a) Vaterländisches und Gemeinnütziges von C. Woldemar, Heft I. und II., Moskau 1871.; b) G. Merkels „Sämmtliche Schriften, zweiter Band, Leipzig und Riga bei Karl Joh. Gottfr. Hartmann, 1808. 3) Hoffmanis (Brambergu muischinâs): Wezza un jauna Laika Grahmata no 1805., 1806., 1811., 1812. un 1819. g. 4) Kruhminu Janis (Drustu Aulukalna Wez-Aulôs): „Dahrga meddus lahsite is ta akminu kalna Kristus ꝛc., sarakstijis Thomas Wilkok — Rigâ pee mahzitaja Treya, 1839. 5) Krehslinu Jahnis, Daugaweeschu wahrdâ: „Puhrs“ II. — Musejam dahwinaja: Franzs Fimlers (Jaunpils Leel-Apsaujôs): 10 sudraba, 3 wara monetas un 1 schetonu. — Nahkoscha sapulze buhs 1. nowembrî (T.)

Kuldigas Pilsdsirnawu dsirnawneeku selta D. seewa 13. oktobrî laimigi dsemdejuse trinischus. Mahte un behrni esot spirgti.

d) No zitàm Kreewijas pusem.

Peterburga. Isgahjuscho sestdeen, 17. oktobrî, Gatschinas pilsbasnizâ notureja Wisaugstako Kungu klahtbuhtnê swinigu pateizibas deewkalpojumu par Keisara Majestates dsihwibas isglahbschanu.

Keisariskà Augstiba Leelknass Tronamantneeks nowehleja no sawas puses 1000 rbl. preeksch Lisa-Nosas basnizas pee Peterburgas.

---

ne domat nedomadams, zik toti winsch sawàs domàs maldijees.

Tà tad winsch no liktena bija isredsets kà akls rihks padarit darbus, zaur ko lai winsch taptu nemirstams uf wiseem laikeem. Pats nesinadams, winsch zilwezei atwehra jaunu skaistu pasauli, awehra wahrtus jaunam skaistakam laikmetam, zaur ko sparigi attihstijàs satiksme un wisa tautu dsihwiba.

12. oktobrî, pirms ischetrsimts gadeem, kur winsch usgahja Guanahani salu, eesahkàs preeksch wina dsihwes wisleelakais un wisswarigakais azumirklis!

Pateizotees schim leelajam azumirklim Kolumba wahrds muhschigi dsihwos. Bet ta deena, kad Kolumbs kà pirmais Eiropeets pirmo reis kahju spehra uf jaunatrasto salu, paliks muhschigi godam eerakstita zilwezes selta grahmatâ. —s.

Parunas.

Zeswaines apgabalâ usrakstitas.

Atrauj winu wilks.
Gudrs kà zuhka.
Mulkis kà seke.
Mulkis kà Schihda sahbaks.
Klahjas kà sirnim zelmalâ.
Duhscha kà meets, firds kà lupata.
Paehdis kà pee pasihstama.
Kleedz kà kaujams.
Ko kleedz!? isskleegsees, kad ahdu plehsis!
Skreen kà wehjsch, atduras kà meets.
Eet kà peegahsnis.
Peedsehrees kà seke.
Pilns kà mahrks, murd ween.
Azis ween bola, kà kalendaru taisitajs.
Stiprs kà wezs dsehreens.
Wahrigs kà puhpedis.
Runà ween: tew pascham sawa mute.
Smejas kà plahzenu paehdis.
Lahd sarnas no wehdera ahrâ.
Wesls kà ola.
Sehd kà uf adatam.
Mute kà laidars.
Azis kà kakam.
Sobi kà redeles.
Ausis kà wistai.
Deguns kà gurkis.
Zik ta wihrina, tik ta jehdsina.
Mehtajas kà weza nauda.
Eet kà sapits.
Klaudz kà paisitawas.
Lokas kà tahrps.
Sauss kà dsilna.
Dausas kà drabina. Srs.

Domu pehrles.

Martiņa.

Runà taisni, neschaubees,
Wiss tad labi tewim ees.

* * *

Ja nepratisi — laimi
Nekad tu sasneegsi,
Uz jaukàm laimes deenam
Par welti zeresi.

Kreewijas naudas buhschanas, pehz Wahzu un Austreeschu awischu istehlojumeem, atrodoteees gruhtôs apstaktôs. Ja schahm finam gribetu tizet, tà raksta awise „Journ. de St. Petersb.", tad Kreewu waldibai buhtu tuhlit jaisdara aisnehmums ahrsemês. Wajagot tik norahdit, ka 12. okt. walsts bankâ un rentejâs atradàs 604½ milj. rbl. skaidrâ selta naudâ, kura suma pahraka nekà tahs, kas atrodas Franzijas un Anglijas bankâs. Kreewu finantschu pahrwalde, kà is wisa redsams, warot meerigi raudsitees nahkotnê.

Atweeglinaschana pee darba dabuschanas. Peterburgas sahtibas beedriba nodomajuse atwèrt sewischku apjautaschanas biroju, kur nebuhtu nekas jamaksà un kuram mehrkis, apgahdat truhkumzeetejus ar darbu waj weetam, kureem tagadin deenam ilgi jastàw uf Nikolaja laukuma, lai taptu peenemti pee darba, jeb waj wineem nahkas maksat naudas sumas apjautaschanas birojôs. Bes tam pulks strahdneeku, kuri nesin, kur winu rokas wajadsigas, mekle pa Peterburgu deenam ilgi, kur atrast kahdu darbu, un beidsot wehl tomèr bes sekmem.

(Pet. Wed.)

Sawada weida wagoni. „Graschd." top sinots, ka uf dascheem muhsu dselszeleem nodomats eewest sawada weida wagonus, kuri buhschot nolemti tikai tam noluhkam, wadat slimas waj zitadi sisiski wahjas personas, kuras weenkahrschajôs pasascheeru wagonôs gruhti eeweetojamas, jeb ari pawisam naw eespehjams tahs tur eeweetot, pee kahdeem atgadijumeem schahdeem pasascheereem janem sewischki wagoni, par kureem, sinams, naw mas ko maksat. Schee projektetee wagoni buhs eedaliti ihpaschâs kupejâs, kuras katra par sewi eerihkotas ar wiseem wajadsigeem eetaisijumeem un peederigumeem. Schis eerihkojums eerahdisees par sewischki leetderigu personam, kuras zelo uf peldeschanas weetam, jeb dehl noguruscho spehku atspirdsinaschanas dodas uf deenwideem.

Priwilegiju isluhgumi. Schini gadâ, t. i. no 1. janwara lihdſ 15. septembrim, tirdsneezibas un manufakturas departamentam eenahkuschi 479 luhgumi, lai taptu isdotas priwilegijas uf jauneem isgudrojumeem un papildinajumeem. (Graschd.)

Maschinisti. No wairak fabriku ihpaschneeku puses Kreewu tekaiskai beedribai likts preekschâ, lai sem schihs beedribas protekzijas taptu atwehrtas mekaniskas darbnizas, kuras materialâ sinâ no fabrikantu puses taptu pabalstitas un kurâs lai taptu isglihtoti maschinisti, kuru amati schimbrihscham fabrikâs un ruhpneezibas eestahdês pa leelakai daļai top ispilditi zaur ahrsemneekeem. (Now. Wr.)

Wezà mustura nauda, kas wehl lihdſ 1. jan. 1893. g. atpakal eewahkama, kà „Birsch. Wed." lihdſ schim wehl atrodas publikas rokâs:

15,585,180 weenrubla gabali	=	15,585,180 rbl.
4,028,915 trihsrublu gab.	=	12,086,745 „
2,658,529 peezrublu gab.	=	13,292,645 „
1,564,511 desmitrbl. gab.	=	15,645,110 „
69,980 diwdesmitpeezurbl. g.	=	1,749,500 „
	pawisâm par	58,359,180 rbl.

Kolera Kreewijà pehdejà laikà stipri masinajusês. Tà „Wald. W." sino, ka no 7.—15. oktobrim wisà walsti saslimuschas tikai 8383 un nomiruschas 3795 personas. Sehrga wiswairak wehl plosas Kijewas, Pensas, Samaras, Tambowas, Orenburgas Lublinas un Kersonas gubernâs.

Par skolas mahzibu. Awise „Kawkas" sino par kahdu loti eewehrojamu pahrgrosijumu tureenes mahzibas eestahdês. Schagada epedemija dewuse skolas waldei eemeslu pahrdomat, kahdejadi buhtu pahrgrosams lihdschinejais mahzibas weids tureenes mahzibas eestahdês. Tà tad skolotaju institutâ un pilsehtas skolâ tapis nolemts mahzibas laiku eedalit preekschpusdeenas un pehzpusdeenas stundâs. Ari 2. gimnasijas direktors tajâs domâs, ka laikmets no pulksten 8 no rihta lihdſ pulksten 2 waj 3 pehz pusd. kur mahzibas stundas gimnasijâs nobeidsas, preeksch behrnu organisma par garu, kà ari, ka peezkapeiku gabali, kas behrneem top doti preeksch brokastim, nenoder sawam noluhkam un pa leelakai daļai top zitur isleetoti. Tà tad ari direktors wehlas, ka preeksch skoleneem taptu eerihkotas waj nu kopigas brokastis, jeb stundas ari taptu eedalitas diwâs daļâs. Schimbrihscham winsch krahj sinas par to, ko wezakee par scho leetu domà.

Kolera kà kurluma dseedinataja. Is Tschistopoles aprinka raksta awisei „Wolschsk. Westn." kà Staroje Goroditsches zeematà ar kahdu 90 gadus wezu seeweeti, wahrdà Koleschnikowa, kura saslimuse ar koleru, no medizinika stahwokla luhkojotees, notizis schahds intresants gadijums: Schi Koleschnikowa zaur sawu leelo wezumu bij palikuse kurla un nedsirdejuse jau wairak gadus. Pehz weegli pahrzeestàs slimibas wina palikuse atkal dsirdiga. Schimbrihscham, kà wina apgalwo, wina dsirdot tikpat labi, kà preeksch 20 gadeem.

Semneeku teatris. Is Kromas aprinka raksta awisei „Orl. Westn.", ka Kriwtschikowo zeematà jau wairak gadus ilgi pastàw semneeku teatris, ko tureenes muischneezibas marschals Schenschina kungs nodibinajis. Teatra namu winsch lizis usbuhwet no saweem pascha lidsekleem. Kà israhditaji esot weetejee zeemata skoleni. Tà, ka preeksch zeematu teatreem naw atrodamas nezik peepasigas lugas, Schenschins sarakstijis pats semneeku sapraschanai peemehrigas lugas, eerihkojis tur ari pilnigu skatuwi, ko apgahdajis ar wisadeem wajadsigeem eerihkojumeem. Tà winsch lizis isgatawot dekorazijas un nokahrtot israhdes. Semneeki apmeklè labprat scho teatri un daschi pat isteikuschi wehleschanos, peedalitees pee israhdem. Ari zitôs apgabalôs, bes Kromas aprinka, par peem. Oreles gubernà, Karatschewas, Orelas, Liwnijas un Sewas aprinkôs ir mehginats eerihkot tahdus teatrus, un wisur bijuschi labi panahkumi. Zeematu teatru repertoars sastàw pa leelakai daļai is schahdàm lugam: „Dsihwibu preeksch Zara", „Nedorosl", „Maija nakts", „Wasstina Melentjewa", Paldees Deewam, mans mihrs nopinis kurpi", „Nedsiwo tà, kà tu wehlees" u. t. t.

Harkowas gubernators sinojis uf Peterburgu, ka schinì gubernà daudsôs apgabalôs schogad laudim jasneedsot palidsiba tiklab partikas, kà ari sehklas apgahdaschanas sinà, kuram noluhkam wajadseschot no waldibas puses ap 70,0000 rbl. palidsibas.

Woroneschas guberna no ministru komitejas dabujuse 500,000 rbl. leelu pabalstu wahjàs raschas dehl un **Kersonas** guberna — 600,000 rbl. tam pascham noluhkam.

Rasanà schonedeł pastahwejis labs kamanu zelsch.

No Zarazinas sino, ka petroleja zena kahpuse 73—74 kap. pudà.

No Rigas.

Sinas par koleru Rigà un Bolderajà.

(Pehz sinam is gubernatora kanzlejas)

	Rigà:	Bolderajà:	Kopà:
14. okt. slimneeku bija	5	—	5
no 14.—19. okt.:			
no jauna saslima	—	—	—
isweselojàs	4	—	4
nomira	1	—	1
Us 19. okt. palika:	—	—	—

Pehz scha sehrga eeskatama par isbeiguschos. Tadèł wina Ekselenze Widsemes gubernatora kungs pawehlejis, turpmak sinojumus wairs nenodrukat.

Rigas Latw. teatris. Japreezajas, ka muhsu teatra wadiba schogad sahkuse beeschaki israhdes isrihkot ari darba deenâs. Bet ar to ween nebûs nekas panàkts, ja ari publika pate nesàks eeradinatees, teatri apmeklet ari darba deenâs un newis swehtdeenâs ween! Tapat no wisas sirds waram preezatees, ka muhsu teatris soli pakal solim arween sawà mahkslà wairak attihtijees, tà ka tas tagad katrà laikà lauku teatreem war deret par kreetnu paraugu! Tadèł buhtu gan eeteizams, ka ari lauzineeki, pilsehtà eebraukuschi, nekawetos, muhsu teatri apmeklet.

Isgahjuscho treschdeen un swètdeen israhdija abàs reisàs jaunu lugu „Dsihwes skola", kuru sarakstijis Ernsts Raupachs un tulkojis E. Kozinsch. Luga sarakstita pasakas weidà, jo zitadi nebûs saprotams, kà karala meita, kas newainiga buhdama, top eeslodsita zeetumà, bet tuhlit nahkoschà azumirkli atkal zaur tuwo radneeka gahdibu, bes kahdeem kawekleem un trauzekleem is druhmà zeetuma atswabinata, nu top palaista plaschà pasaulè kà putninsch koka sarà. Drihsak gan katram tuhlit prahtà nahks, ka tik augsti dsimuschai personai wisur atradisees lidsekli, kà winu peeteekoschi apgahdat un dot patwehrumu. Prot, prinzese, no zeetuma atswabinata, klejo weena pate pa pasauli, deenischko maisiti suhri gruhti pelnidama. Tagad tik straujà pawehlneeze, kurai tehwa mahjà neweens apkalpotajs newareja pa prahtam isdarit, peespeesta pat weetu peenemt par prastu deenastneezi kahdà weenkahrschà weesnizà. Zaur weesnizneezes isslukinatà dehla beskaunibu sawu weetu pasaudejuse, prinzese beidsot apnemas eet klosteri, uf kureeni winu peedahwajas pawadit kahds Santscho Perezs, kas schinì prastà weesnizà bija eenahzis ar sawu sulaini Pedrillo un meitinai usdodas par Nawaras karala selkali, bet pateesibà ir pats Nawaras karalis dons Ramiro, kursch, gribedams eegùt dailo prinzesi, sawu ihsto personu winai slehpj. Zelà uf klosteri peepeschi stahjas zelà karala Ramiro wirsneeks un kahds brunu kalps, kuri pehz dota apraksto, pasist isbehguscho prinzesi un tadèł grib to apzeetinat. Gribedams jaunawu glahbt, karalis, par selkali dehwedamees, noteiz winu par sawu lihgawu, tomèr mekletaji tam agraki netiz, kamèr wini tuwejà klosteri leekas salaulatees. Tà nu prinzese nedomajot peepeschi tapuse par selkala Pereza, bet pateesibà par karala Ramiro laulatu draudseni. Prinzese, ne-eewehrojot nupat notikuscho salaulaschanu, tuhlit grib dotees klosteri, kamèr selkalim beidsot laimejas winu no ta atturet un peerunat, lai tikai weenu mehnesi mehginatu ar winu kopà dsihwot. Tagad nu sahkas preeksch senaki straujàs prinzeses ruhkts pahrbaudischanas laiks. Winai japahrdod selkala weikalâ leetas, jagahdà par saimneezibu, wihra mahte winu pet bes gala. Selkalis, gribedams tahlak winu pahrbaudit, winai eestahstijis ka winsch esot pascham karalam loti lidsigs, tikai schim bahrsdas truhkstot. Tà tad noteek, ka eedomatais selkalis reisam pahrgehrbjas par pateeso karali, usleek leeku bahrsdu, apwelk staltas drehbes un eerodas pee selkaleja, pateesibà pee sawas pascha laulatas draudsenes, un winu apber wisadeem glaimeem. Lai pahrbaudijums sasneegtu augstako pakahpeni, kahdu deenu prinzese dabù satreezoscho sinu, ka winas wihrs no karala apzeetinats. Nabadsite aiseet uf karala pili, luhgtees, lai karalis winu apschehlotu. Karalis apsolas dot winas wihram brihwibu. Ahtri nometis leeko barsdu un stalto apgehrbu, karalis atkal parahdas prinzesei kà apzeetinatais selkalis, bet aiseetàm azim. Karalis lizis winam abas azis ismaitat, tà ka nu uf wiseem laikeem akls! Tagad nu preeksch prinzeses eesahkas wisai gruhtas deenas. Wihra selkala weikals top apkihlats, tà ka teem nepaleek nekahdas mantibas pahri un beidsot nabaga prinzese, gribedama sawu wihru un wihra mahti glahbt no bada, sahk uf eelas ubagot! Kahdu deenu wina eet uf karala kehki, kahdas ehdeenu atleekas isluhgtees; karalis todeen israhkojis leelas dsihres, pasludinadams, ka schodeen swineschot sawas kahsas, israhdsedamees par ligawinu to jaunawu, kuru pirmo usaizinaschot uf deju. Wisi tadèł koti pahrsteigti, ka karalis usmeklè kankaraino prinzesi, kas nupat nahkuse dahwanas luhgtees. Karalis jau eepreeksch pasinojis uf pili prinzeses tehwu, kas winai peedod. Bet jaunawa tomèr ne par ko negrib atstahtees no sawa reis peelaulatà wihra, kamèr pehdigi karalis norauj leeko bahrsdu un paruhku un nu gruhti pahrbaudità prinzese winà pasist sawu eedomato selkali.

Prinzeses gruhto lomu tehloja Wahrnas-Skaidrit kdse. Zeen. mahkslenieze no jauna schinì lomà peerahdija, kahdi panahkumi sasneedsami, ja nopeetni keras pee darba! Ne masak usslawas pelnija ari Jansona kgs, kuram, kà sinams, wajadseja tehlot diwejadus rakstus, selkali un karali. Jt brangi mums patika ari Brigader kga karalis Alfonso, Wahrnas kga sulainis Pedrillo. Graudin-Rumneek kdses weesnizneeze bija sawà arodà, bet patihkami muhs pahrsteidsa winas islutinatais dehls Blass, Oscha kgs, kas bija ihsts memes dehlinsch. Oscha kungam tikai dotum padomu, eeturet wairak robeschas waibstus leetojot. Esarlauk jkdses selkala mahte Urraka mums schinì lomà it brangi patika. — Apmekletaju bija eeradees prahws skaits. —ls.

Rig. Latw. Beedr. Sinibu Komisijas sehde peektdeen, 16. okt., pulksten ½9 wakarà. Zaur aklamoziju par Sinibu Komisijas beedreem usnehma schejeenes tirdsneezibas sinibu studentu S. Gustawu un inscheneeru sinibu studentu Frizi Stradinu. Manuskriptus bij eesuhtijuschi: 1) M. Springis — Tautas dseesmas, sakrahtas Nihzê (Kursemê) un Krapê (Widsemê). — 2) P. Silinsch, Odseenà — Mahju un weetu nosaukumus Stukmanôs, tahlak pamahzibas „is sentschu medizinas"; teizeja Dsenischu mahte Odseeeschu Draudawâs, un tautas dseesmas, sakrahtas no Silinu Mildas — Draudawâs. — Grahmatas dahwajuschi: 1) J. Reisens: „M. Lucas-David, Preussische Chronik, Zweiter Band. Königsberg 1812. Verlag von Georg Karl Haberland." — 2) Sprogis, Wilnà: „Протоколъ 7-го экстреннаго засѣданія Виленскаго отдѣленія предв. комитета по устройству IX-го археологическаго съѣзда въ 1893 году un Приложеніе къ протоколу." — Daudes Kristaps, Kudreja willà: „Rokas grahmatu par Widsemes semneeku semmes turreschanas un dsihwoschanas likkumeem no 1849. gada. Rigà, pee F. W. Häckera. — Musejam dahwaja: 1) Peters Scheins — monetu no 1645. gada, atrastu Leelwahrdes muischà. 2) M. Bruneneeks eesuhtijis aprakstu lihdſ ar wezlaiku leetam, kuras atrastas Saukas pagasta Kalna Deglu mahju laukôs. Pehz tam teologijas kandidats W. Plutte nolasa sawu isstrahdajumu par jautajumeem: Kà Latweeschu gimenu wahrdi rakstami Kreewu waloda?" Wispirms Pluttes kgs saka, ka scho jautajumu warès tik tad wislabaki nodibinat, kad Latweeschi paschi buhschot nodibinojuschi zeeschi gimenu wahrdu rakstibu, jo peem. tagad rakstot Gailis, Gaile, Gail u. t. t. Kad schis punkts bis nokahrtots, tad F. Baginskis nolasija sawu referatu: „Daschas peesihmes par scha gada isnahkuschu VII. rakstu krahjumu", aisrahdidams uf daschàm drukas kluhdam, kà: par velu, kur wajadseja stahwet: „par vellu" waj ari „velnu" u. t. t. Nahkoscha rakstu krahjuma isdoschanu pahrrunajot nospreeda ustizet drukas darbus no VIII. rakstu krahjuma von Grotthusa drukatawai. Krahjums buhs astonas drukas lokſnes leels un isnàks 1500 eks. — Tahlak pahrruna museja telpu paleelinaschanu, jo museja pahrsinis pagèr museja istabam weenu seenu isplèst. Preeksch tam atwèl kreditu, ja tas buhtu wajadsigs, lihdſ 30 rbl. — Beidsot Grosswald kgs sino, ka nelaika arkitekta Baumana jaunakais dehls Edgars, kursch tagad studejot Terbatà, atrakstijis wehstuli ar luhgumu, lai Beedriba winam ispalidsetu ar 30 rubleem preeksch scha pusgada. Weenbalsigi nolemj ispalidset stud. Edgaram Baumanim ar peeprasito sumu. — Nelaika politeknikas sekretara Bergholza noteikums par sarakstamo konkurenzes grahmatu „Kursemes konini" nolemj galigi pahrrunat nahkoschajà sehdê. (B. W.)

Terbatas Latweeschu studentu kwartets scho peektdeen Rigas Latweeschu beedribas sahlê israhdsja dseesmu wakaru.

Dinamindes reserwes batalons schonedeł sahka atstàt Rigu, aiseedams uf Poneweschas pilsehtu, Leischôs. „R. W." peesihmê, ka schis batalons jau no Petera Leelà laikeem pastahwigi tikai Rigà usturejees.

Deenas pawehle Rigas pilsehtas polizijai. Pehdejà laikà daschadu priwatu beedribu preekschneezibas greesuschàs pee manis ar luhgumu, lai taptu atkauts priwatôs namôs israhdit teatra israhdes un atklahtas maskerades. Ewehrojot to, ka tahdi israhkojumi, atteezotees uf ustawa likumu 151. art. par noseegumu nowehrschanu un aissargaschanu no tahdeem (isdewumus no 1876. g.) un uf waldibas islaisteem nolikumeem par schi artikuta papildinaschanu atlaujami tikai preeksch tam eerihkotâs un derigâs telpâs, no kam polizijai katru reisi par to japahrleezinajas, pee kam maskerades, atteezotees uf to paschu likumu nosazijuma pamata 149. un 180. art., atlaujamas tikai sem sewischkeem nosazijumeem — usdodu eezirknu pristawu kungeem, isskaidrot wisàm priwatàm beedribam, ka tahm, kuras uf winu statutu pamata grib israhdit sawàs ipaschu telpàs waj ihretôs lokalôs teatralisskas israhdes eb atklahtas maskerades, nahkas man eesneegt sewischku luhgumu par to, lai ihpascha komisija uf tureeni waretu tapt nosuhtita, kura lai apluhkotu telpas winu deriguma sinà un nosazitu, zik platschu tahdâs telpâs eerihkojams. Tam lihdſ beedribu preekschneezibas daramas uf to usmanigas, ka lihdſ tam brihscham, eekam augschminetee nosazijumi naw ispilditi, atlauschanas preeksch tahdeem israhkojumeem no manas puses netaps isdotas.

Sahdsiba. Michails Guprowskis sinoja polizijai, ka nakti uf 18. oktobri zaur logu sagti eelaususchees wina dsihwokli, Grahwu eelà, namà Nr. 30 un tur nosaguschi daschadas drahnas, selta un sudrableetas, 190 rbl. wehrtibà.

Sakerts saglis. 16. okt. uf seena tirgus kahds blandons nosaga no semneeka Jahna Birskalna wesuma kahdu kaschoku un laidàs ar to behgt. Bet winu apzeetinaja un noweda polizijà.

Paschnahwibas mehginajums. 13. oktobri, Industrijas eelà Nr. 7, Niedermeiera dsirnawàs kutscheeris Karlis Michelsons, 38 gadus wezs, buhdams slimà stahwoklì, mehginaja sewi nogalinatees ar rewolweri eeschaudamees sew deninôs. Lode eespeedusees galwas kausà un Michelsons palizis pee dsihwibas. Kahdejadi schis eewainojums nobeigsees, par to wehl jaschaubas.

Nahwes gadijums. 18. oktobri uf dselszeła sleedem starp sarkanajeem spihkereem un strejoscho kolonnu apaksch kahda wagona riteneem tapa atrasts spihkeru waktneeka, atwakinatà apakschkaweiwa Iwana Stanewitscha lihkis. Ismekleschana ussahkta.

Ugunsgrehki. 17. okt., pulksten 12½ deenà, Industrijas eelà Nr. 5, Heisermana zaldneeku darbnizà izsehlàs uguns, ko ugunsdsehsaji drihsà laikà nodsehsa, bet pee kam jumts un dakas no ehkas seenam sadega. Saudejums aprehkinats apmehram uf 500 rbl.

— Nakti uf 19. oktobri, ap pulksten ¾1, Jaroslawas eelà Nr. 28 uguns izsehlàs, zaur ko kahda diwstahwu koka ehka un weens koka stalis nodega lihdſ pamateem. Saudejums wehl naw aprehkinats.

(R. P. P. A.)

Kugneeziba.

Birschas komitejas juhrneezibas skolas mashinistu un kurinataju nodalà mahziba eesahksschotees 9. now. Japeeteizas skolas telpàs 25. okt., plkst. 10—12 preekschp.

Sinojums par Austras kugeem kahrtigà domes sapulzê 8. okt. 1892. R. L. B. namà.

1) 3. m.-schoners „Aurora", kapt. M. Dischlers 1. okt. eebrauzis Westhartlepulê kur tagad islahde no Arkhangeles aiswesto koku lahdinu. Kugis nofraktets ar oglem uf Rigu — 4 mahrz. 15 schil. par lihli.

2) Barka „Kolumbus", kapt. P. Bauers 3. okt dewees zelà no Schedikas (Seemel-Amerikà uf Flihtwuhdi (Anglijà).

3) 3. m.-schoners „Austra", kapt. S. Lasts 1. okt. no Anglijas brauzot sasneedsis Wilmingtonu (Seemel-Amerikà).

4) 3. m.-schoners „Kurlaender", kapt E. Ertinsch 12. sept. dewees zelà no Rigas ar planku lahdinu uf Garstonu (pee Liwerpuhles). Frakts 33 schil. par standartu. Pa wisam eelahdeti 206 stand. Wisa frakts ap 340 mahz. jeb 3300 rbl.

5) Barka „Jupiters," kapt Fr. Kagans wehl zelà no Swansejas uf Rio de Schaneiro (Brasilijà).

6) 3 m.-schoners „Latawa", kapt. B. Osolinsch 7. f. m. eenahzis Rigà ar mahleem. Kugis nofraktets ar kokeem uf Kardifu (Cardiff). Frakts 41 schil. par asi un 25 schil. par standartu.

Dome nospreeda ussàkt 2 nowembri f. g. ismaksaschanu teem beedreem, kuri peeteikuschi sawu isstahschanos lihdſ 2. oktobrim schinì gadà.

Lihdſ 12. oktobrim 1892. g. Rigà atnahkuschi 1424 kugi un isgahjuschi 1415 kugi.

Is muhsu weesigàs sadsihwes.

Rigas Latw. teatris. Swehtdeen, 11. okt., plkst. 7. wak., israhdis: „Atrasta mahta." Pehz tam pirmo reisi: „Onkuls" jeb: „Jukas aiz jukam."

Wakejas wehstules.

M. Gahſ. — B. Rakstu sanehmam — pateizamees.

A. J. — N. Abus pahrejos sinojumus newaram isleetot; kalendars taps peesuhtits.

„Zaur Kruhmeem Kaschokam." Dotum Jums padomu, mest labaki sawu „kaschoku" uf otru pusi un sahkt nodarbotees nopietnakàm leetam, newis peesmeeschanas rakstus sapinselejot.

Mahlow. — S. Rakstu sanemti.

Srs. — G. Tapat. Red.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 25. oktobri 1892. g.

Jahna basnizà	pulksten	9	mahzitajs	Weyrichs.
„ „	„	2	„	Bernewitzs.
Gertrudes basnizà	„	½2	„	A. Walters.
Jesus basnizà	„	9	„	Josephi.
Martin basnizà	„	5	„	Taube.
Trihswenibas basn.	„	9	„	Fromms.
Pahwila basnizà	„	½9	„	C. Walters.
„ „	„	5	„	C. Walters.
„ „	„	6	„	C. Walters.
Lutera basnizà	„	½9	„	Paulkschens.

No ahrsemem.

Wahzija. Daschas Wahzu awises ispauduschas sinas, ka Wahzu-Kreewu muitas noligums sahzis it labi weiktees. Awise „Nordd. Allg. Ztg." turpretim apgalwo, ka Wahzu waldibas aprindàs no tam neesot nekas sinams.

— Sina par kehnineenes Olgas nahwi aissneeguse kehninu Karli zelà uf Witenbergu. Kehninsch tuhlit atgreesees atpakal uf Fridrichshafeni. Lihki uf Stutgarti pahrweda scho treschdeen.

— Isgahjuschà numurà sinojam, ka awise „Köln. Ztg." ispauduse jauno kara likumu saturu, pirms tee no bundas rahtes peenemti. Par schahdu aisleegtu ispaudumu pret awisi ussahkta ismekleschana, bet awises redakzija leedsas, usdot wainigo, zaur kura

palidsibu wina scha kara likuma saturu dabujuse nodrukaschanai.

Austro-Ungarija. Is Budapeschtes scho treschdeen peenahza telegrama, ka scho pirmdeen esot schauts us Budapeschtê peebraukuscho Ungaru ministru preekschneeku grafu Sapariju. Zik tahlu schi wehsts pateesa, tas wehl janogaida.

Greekija. Isgahjuschas sestdeenas wakarâ karalis isrihkoja saweem weeseem sposchu meelastu. Pils preekschâ kaudis isrihkoja leeliskus goda parahdijumus. Karalis isnahza ar sawu familiju us balkonu un pateizàs publikai. Deenu eepreeksch, kà ihstâ karala pahra sudrabkahsu deenâ, katedralê notureja swehtswinigu deewkalpojumu, karalu gimenes lozekleem un winu Augstajeem Radineekeem, diplomatu korpusam un daschadeem augsteem amata wihreem kkaht esot.

Turzija. Pehz sinam is Konstantinopoles, sultana meesas ahrsts Mawrogenijs apzeetinats un wina papiri apkihlati. Apzeetinaschana isdarita tahdejadi, ka kahds no sultana kambarkungeem nogahja pee Mawrogenija paschà un winu eewadija pili, kur to apzeetinaja.

Seemeļ-Amerika. Is Milwaukejas peenahza pa telegrafu sina, ka isgahjuscho sestdeen tur iszehlees breesmigs ugunsgrèks, kas plosijees lihds otram rihtam. Ap kwadratjuhdsi leela pilsehtas daļa nodeguse. Saudejums ap 10 milj. dolaru leels. 2 ugunsdsehsaji un wairak personas eewainotas, tuhkstoscheem zilweku saudejuschi wisu sawu nabadsibu un palikuschi bes pajumte.

Telegramas.

Stutgartê, 3. now. (22. okt.) Us kehnineenes Olgas behrem sche atbrauza Winu Keisariskas Augstibas Leelknase Aleksandra Josefowna un Leelknass Wladimirs Aleksandrowitschs.

Atenâ, 3. now. (22. okt.) Wina Keisariska Augstiba Leelknass Tronamantneeks schodeen lihds ar Saweem augsteem radeem bija us brokastim, kuras isrihkoja Pirejâ us Frantschu brunukuga „Dewastation". Wisaugstakee Kungi bija ap 3 stundam ilgi us kuga. Swehtdeen Wina Keisariska Augstiba Leelknass Tronamantneeks zeros atpakaļ.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernsts Plates.
Atbildoschais redaktors: Dr. phil. Arnolds Plates.

Дозволено цензурою. — Рига, 22 октября 1892 г.

Sludinajumi.

Adwokats Stroinowskis
ziwil- un kriminal-leetâs ir runajams no pulkst. 8—10 rihtâ un no pulkst. 5—7 wakarâ
Wehwer-eelâ Nr. 6.

Adwokats D. K. Tomberg's,
Rigâ, Leelajâ Jumprawu eelâ Nr. 21, trešchâ dsihwoklî,
usnem likumigu aisstahweschanu Rigas-Walmeeras apgabalâ pee Meera-Teesnescheem un Meera-Teesneschu Sapulzes.

Jaunas meitas,
kuras dahmu drebju schuhschanu kreetni bes maksas grib eemahzitees, war peeteiktees Dsirnawu eelâ Nr. 42, 1 trep. augstu, kort 4.

Leetots weschas rullis ir lehti pahrdodams masajâ Walnu eelâ Nr. 1 (masajâ schkehrs eelâ pretim Viereck).

Somijas sirgu leetas,
kà: **eemauktus, schlejas, sedulkas, apauschus** u. t. t., isgatawoti weenigi is Somijas feremetahdas, teizama labuma, peedahwâ par lehtakàm zenam
Julius Goeschel'a
8 ahdu tirgotawa,
masâ Grebzneeku (Sinder) eelâ Nr. 1.

Stipri un lehti
teek wisi preekschmeti no stikla, porzelana sajangfa, mahla, juhrputàm, marmora, malachita, silonkaula u. t. t. Peldu eelâ Nr. 17 (21), 2 tr. augstu **sokiteti.**

Manâ grahmatu- un bilschu-drukatawâ, burtu-leetuwê un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ, Rigâ, pee Petera basnizas, nupat tika gatawa un dabujama schahda grahmata:

Kutscheru-skola.
Pamahzischana ar sirgeem apeetees stali un us bukas.
Preeksch **kutschereem** un **stalapuischeem sastahdita.**
Ar 26 nobildejumeem.
Maksâ 1 rbl.
Ernsts Plates.

Nupat isnahza un grahmatu bodês dabujams
Atbalfs-Kalendars 1893. g.
M. Silina.

Saturs: Pasihstamàs prahwako kalendaru sinas lihds ar pilnigeem luteranu, pareistizigo un katolu kalendariumeem; **Widsemes, Kursemes un Instantijas pagastu adreses,** alfabetisli, pehz gubernas un pasta walschu sinàm no 1892. g., lihds ar norahdijumu pee kahda aprinka, meerteesu eezirkna waj saweenotàs pagasta waldes kursch katrs pagasts peeder.

Peelikumâ atronas schahdi raksti: 1) **Deews palihds jaunâ gadâ! Deews palihds pa Latweeschu sehtàm un druwàm!** 2) **Semkopju kases** (plaschaks pahrskats par tahm, par winu statutu un darba kahrtibu, — galigs papildinajums raksteem par to paschu preekschmetu kalendara eepreekschejos diwos gada gahjumos). 3) **Mahkfligi mehsli un to leetoschana.** 4) **Semkopibai kaitigi kukaini** — plaschaks apraksts par kuru katru no schcem muhdscheem, kas pee mums semkopim wiswairak padara kahdes; tahdi peem.: zirtejs, labibas gaisa bite, rudsu zirtejs, Hefenes muscha, sirnu tahrps, meeschu muschina, spradschi, lapu utis, ahbula zubzina, semes wehsis un daudz ziti. **Katris kukainis, kahpurs waj taurinsch glihti nobildets sewischkâ peelikumâ.** 5) **Zik beesi jasehj,** — atskats par daschu sinibu wihru pehtijumeem schinî sinâ. 6) **No kam pasihstams labs jahjams waj labs darba sirgs, labs peena waj labs galas lops** ar astoneem glihteem nobildejumeem, kas abejadâ sinâ rahda sirga waj gews lopa auguma lihds ar kaulu stahwu no preekschas waj sahneem luhkojot, lihds ar norahdijumu, kahdâ mehru mehrojamâ samehrâ meesas daschadàs dalas un lozekli.

Bes tam ar schagada Atbalfs-kalendari usfahk sawu gaitu:

Tehwijas apraksstu krahjums.

Is gadus pa prahwakam turpinajumam kalendarim klaht peedodams, isdewejs zer ar to lehti pee-ejamâ kahrtâ Latweeschu tautai pasneegt muhsu dsimtenes jo plaschu apraksstu, dibinadamees us lihdsschinejeem pehtijumeem, azu leezineeku sinàm waj pascha pahrleezinaschanos. **Pirmâ krahjumâ** (tschetrdesmitastonàs puslapàs) atraduschi weetu tahdi raksti: 1) **Lubahnes esars** (dswpadsmit puslapàs). 2) **Baltijas juhra un Rigas juhras lihzis** (diwdesmittschetràs puslapàs — wispahrigs eepreekschejs sihkaks pahrskats). 3) **Brihdis Instantijâ** — etnografiska bilde, astonàs puslapàs. 4) **Schis tas par Kursemes leelzelu wehsturi** (trijàs sihlu rakstu puslapàs). 5) **Isskaidrojumi un atbildes.**

Blakus apraksstu krahjumam tapat ar schagada Atbalfs-kalendari sahk nahkt klajâ

Widsemes un Kursemes spezial-karte (1 lapa) pehz **pagastu kartem, pilsehtu planeem** un pascheem pilnigakeem wiseem ziteem isdewumeem. Ar pirmo lapu (isgahjuschâ gada kartes leelumâ) tagad nahk klajâ tikko sestinpadsmitâ daļa no wisa padomatâ darba. Tahds kartes plaschums tomehr atlauj muhsu tehwiju sihmejumâ aplukkot wisai sihli. **Pirmâ lapa aisnem Rigas, Jelgawas, Dobeles, Tukuma un Baldones widutschus, wisu Rigas un wehl attahlako juhrmalu,** tapat ari to juhras dalu, kas tai peesleenas. Saturs sihkumos: **gubernas, aprinku un pagastu robeschas** (abejadi, **pa wezam,** pehz peederibas muischai, un **pa jaunam,** pagastu saweenojumam), **pilsehtas** — kura katra ussihmeta **piluigâ plahnâ ar eelàm, laukumeem u. t. t.,** gluschi **tapat ari meestini un juhrmalas peldu weetas.** Bes tam kartê atronas **wisas semneeku mahjas,** lai pa weenai, lai zeemôs, ari pat **meschsargu mahjas,** kuras katras sawâ peederigâ weetâ **lihds ar nosaukumu;** joprojam — **muischas** (tiklab leelàs kà pusmuischas), **skolas nami, krogi, sudmalas** waj jeb kuras zitas **ruhpneezibas waj fabrikas, basnizas** (luteranu, pareistizigu un katolu), **wehsturigi** waj arkeologisli eewehrojamas weetas (**pilskalni, kara lauki u. t. t.**), **kalni,** **kalnini** un **pakalni, eseri** un **eserini,** ari **sudmalu eseri, upes** un **strautini** ar **prahwakeem uhdena grahwjeem, wisi leelzeli, pamalu zeli, dselszeli, schosejas, meschi, kruhmaji, purwi** un **plawas.** Kartê usnemti ari **pilniga juhras karte** ar **bahku uguns redses aplokeem,** peekrastes un plaschakàs juhras dsilumu (asis un pehdàs), tapat aprahdits **Rigas ostas dsilums** (Daugawas lejas galâ) lihds ar jaunajeem dambjeem un **Leelupes dsilums** lihds Dubulteem. **Karte akminî greesta** (graweta), **tscheträm krahsàm:** uhdeni, purwi un plawas — isschkirami sihmetâ gaischi silâ krahsâ, meschi, kruhmaji un pagastu robeschas (pa wezam) tapat isschkirami gaischi salâ krahsâ; abas krahsas saweenodamàs rahda saweenoto pagastu robeschas; kalni un wisi zits melnas krahsas. — Ta **karte,** kautschi bagatigi pasneegdama wisadas geografisslas sinas, tomehr **paleek glihta, skaidra un gaischi salasama un dos,** pilnigâ isdewumâ, **kopus ar „Tehwijas apraksstu krahjumu" plaschu pateesu bildi par wisàm muhsu dsimtenes malàm.**

Atbalfs kalendarim, isnemot karti, eet lihds wehl **otrs sewischks (bilschu) peelikums.**

Semkopibai kaitigi kukaini,
rahdidams diwdesmitfeschus no teem **kahdòs feschdesmit nobildejumòs** (kukainî, kahpurâ, taurinâ, eekuhnojumâ u. t. t.). Aprakstis kalendari. Glihtais koka greesums, glihti, skaidri drukats us smalka papira.

Latweeschu tauta jau daschu gadu sewischku wehribu peegreesusse Atbalfs kalendarim, to ispirkdama pa tuhkstoschu tuhkstoscheem (pehdejâ gadâ diwpadsmit tuhkstoschu eksemplarôs). Ustiziba rada ustizibu. Tahdâ pahrleezibâ isdewejs schogad pasneedz sawa nodomatâ, jo gruhta, dahrga plaschaka darba pasahkumu un zer, ka Latweeschu tauta pati buhs wina pabalstitaja, tà tagad un weenmehr, kalendari pirkdama, wina isplatischanu weizinadama.

Zena Atbalfs kalendarim paleek ta pate. Tas **maksa**

25 kap.

Peelikumi eet par welti lihds.

Sewischki, **pa weenam pehrkot, peelikumi kursch katrs maksa tapat 25 kap.** un tikpat ari isgahjuschâ gada karte, ar waj bes kalendara. — Atkalpahrdewejeem parastais rabats; pa simtam us reisu pehrkot sawa pelnas teesa wairak. Masak par desmit eks. pehrkot rabats naw eerehkinats. Pa pastu pa eksemplaram peeprasot, jaeesuhta 33 kap. — Kapeikas isdewejs nem pretim ari pasta markàs.

Noliktawa pee isdeweja, Rigâ, Sastaukâ, masâ Lehgereelâ (Зассенгофъ, малая Лагерная) **Nr. 56,** bes tam ari V. Sörensena drukatawâ Rigâ, leelâ Smilschu eelâ Nr. 26. Pastellejumi ar wehstuli peesuhtami taisni isdewejam.

M. Silinsch, Atbalfs-Kalendara isdewejs.

Kursemes kreditbeedribas krahjkase
aisdod naudu us wehrtspapireem
lihds tahlakam
pret 5% gada rentes.
1

J. W. Mündela
Rigas gumijas pretschu fabrika
peedahwâ **leelumâ un masumâ par lehtakàm zenam**
gumijas galoschas
un
drehbju kurpes ar gumijas solem.
Schlaukas no I. sortes gumijas, preeksch brubscheem un brankuscheem.
Schlaukas ar eetaisitu spiralu preeksch lokomobilem u. t. t.
Pumpju klapes no I. sortes gumijas preeksch kondensazijas maschinam.
Nostiprinaschanas plates un **rinkus** no gumijas ar un bes eelikumeem.
Gumijas spehlu bumbas, pelekas un raibas.
Uhdeni zaurnelaidoschas drehbes, kahju slauki, grihdas drahnas, ritenu reepas, kà ari wisas zitas **gumijas prezes** tekniskàm un kirurgiskàm wajadsibam.
3
Fabrika pastahw no 1864. gada.
Noliktawa: Kungu un Petera basnizas eelu stuhri.

Lehti, labi un derigi!
Kà sewischki eeteizamus peedahwâ
„Laferma" sabeedriba
nupat kà isnahkuschos
papirosus
„Grafskija", 25 gabl. 15 kap., 10 gabl. 6 kap.,
„Swet", 10 „ 5 „
„Atlasnija", 10 „ 3 „
kurus apgahdajot beedriba netaupija ne puhles, nedz isdewumus.
Dabujami wisàs **kolonial-tirgotawàs** un
„Laferme" sabeedribas noliktawâ,
Rigâ, Grehzineeku eelâ Nr. 26.
P. S. Top luhgts raudsitees us to, ka banderole nebuhtu saplosita.

Rigas twaiku-pehrwetawa un kihmiska masgaschanas eetaise
no
A. Danziger, Rigâ,
Preeksch **pehrweschanas, drukaschanas, welschanas, preseschanas** un **degadereschanas** ir mana fabrika ar jaunakàm maschinam apgahdata, tadêl man ir eespehjams, katru pastellejumu **ahtri** un **lehti** ispildit.
Pastellejumi no semem teek bes kahdas zenu paaugstinaschanas pa pastu jeb dselszelu us to ahtrako ispilditi.
Peenemschanas weetas:
Rigâ:
Eekschpilsehtâ, Skahrnu-eelâ Nr. 4.
Peterb. ahrpilsehtâ, Aleksander-eelâ Nr. 13.
„ „ Reweles-eelâ Nr. 13.
Fabrikas un peenemschanas weeta:
Reweles-eelâ Nr. 5.
Ahrpus Rigas:
Jelgawâ, Postes-eelâ Nr. 8.
Terbatâ pee **Ed. Friedrich** kga.
Zehsis, Leelajâ eelâ, Aiselneek namâ.
Tukumâ, Pils-eelâ, pee **Freymann** kga.
Dinaburgâ, Rigas-eelâ
2

GABAI.
9
Pilsgalma apgahdatajs. Schkuhnu eelâ Nr. 11.
Peedahwâ:

Tabaku:	Papirosus:
„Extra", no 25 kap. lihds 1 rbl. pa 1/4 mahrz.	„Baronskija", 10 gab. 15 kap.
„Sakasnoi", „Batumsky", 12 kap. pa 1/4 mahrz.	„Progress", 10 gab. 10 kap.
	„Zarskija", 10 gab. 6 kap.
	„Otlitschnija", 10 gab. 3 kap.

Papirosi „Waschnija" (jauni), 10 gab. 3 kap.
Pahrdod leelumâ un masumâ.

Pirmâ Kreewijas ugunsapdroschinaschanas beedriba,
dibinata **1827** Peterburgâ.
Pilnigi eemaksats pamat kapitals **4,000,000 rbl.**
Resermes kapitali . . . . . **3,000,000 rbl.**
General-agents: **R. John Hafferbergs,**
Rigâ Kungu eelâ Nr. 22.

Manâ grahmatu un bilschu drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ Rigâ, pee Petera basnizas, dabujamas
Jaunàs Widsemes
Dsesmu grahmatas
wisadôs eesehjumôs.
Ernsts Plates.

Pirmâ leelà Kreewijas rihsu-sterkelu fabrika.
Fabrikas sihme.

Selta un sudraba medaļas.
Sterkelu fabrikazijas sabeedriba
J. Willms un beedr.,
Halbstadtê, Taurijas gubernâ, Kreewijâ.
Eedroschinamees zeen. publiku darit usmanigu us muhsu **rihsu-sterkeli,** kas pagatawota is wislabakajeem Persijas rihseem. Muhsu **rihsu-sterkele** labuma sinâ naw sliktaka par wislabakeem ahrsemju fabrikateem, turpretim lehtaka, un tadêl mums eespehjams, ar katru eekschsemes kà ari ahrsemes fabrikatu sazenstees. Muhsu **rihsu-sterkele** ir tihra no saehdoschàm weelam un ziteem peemaisijumeem. Muhsu **rihsu-sterkele** ir us wisàm isstahdem Kreewijâ ar augstakàm medaļam tikuse apbalwota.
Muhsu **rihsu-sterkelu noliktawa leelumâ** preeksch **Widsemes** un **Kursemes** atrodas pee
Th. Angelbeck un beedr., Rigâ,
kolonial-pretschu pahrdotawa,
Schahlu eelâ Nr. 4 (senak Nr. 2) un Melngalwju eelâ Nr. 3.
Sterkelu fabrikazijas sabeedriba
J. Willms un beedr.

Печатать разрѣшается. Рига, 23 октября 1892 г. — Рижскій Полицій-мейстеръ Подполковникъ Рейхартъ. — Drukats un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernsts Plates, Rigâ, pee Petera basnizas.